

A Nemzeti Agrárkutatási és Innovációs Központ Halászati és Öntözési Kutató Intézete (NAIK HAKI) idén kettős jubileumot ünnepelt. Az idei HAKI-napok keretében az intézet 110 évvel ezelőtti megalapításáról is méltóképpen megemlékeztek.

Az elmúlt tél enyhe volt, így a vizekben a szokásosnál korábban beindult a planktonikus szervezetek fejlődése. A halak hamarabb megkezdhetik a táplálkozást. Sajnos a negatív hatás sem maradt el.

Balsa határában messzire hirdette az óriástábla, hogy július 16-án szombaton minden helyi és környékbeli lakost és vendéget szeretettel látnak a Tisza Parti Hal- és Vadfesztiválon. A szervezők kitétek magukért.

A Magyar Mezőgazdaság melléklete

XVII. évfolyam
2016. augusztus

Halászati Lapok

A Magyar Haltermelők és Halászati Vízterület-hasznosítók Szövetségének Lapja | Szerkeszti: Szerkesztő Bizottság | Felelős szerkesztő: Hajtun György

Erős érdekképviseletet kell létrehozni

Eredményes egyeztető tárgyalások után eldőlt, hogy a MAHAL és a MASZ létrehozza a halászati ágazat szakmaközi szervezetét. Az alapszabály tervezete elkészült, így mindkét szervezet megteheti észrevételeit és módosító javaslatait. Az átalakulásnak azonban vannak jogi előírásai, amelyek időrendi sorrendhez kötöttek. Ez azt jelenti, hogy ez év végére állhat fel az egységes struktúra. Dr. Mikó Zoltán, a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara állandó választottbíróságának (NAKVB) elnöke közreműködött az alapszabály kidolgozásában, és miután az agrárágazati stratégiát és a jog útvesztőit szintén jól ismeri, vele beszélgettünk arról, hogy miért fontos ez az átalakulás.

Az akvakultúra, a halászati tevékenység reneszánsza következhet Magyarországon, kezdte mondandóját az elnök. Egyrészt azért, mert a lakosság ételmiszerrel való ellátását, az egészséges táplálkozást segítik elő a termékei, másrészt a tengeri halászat jelentősége csökkenni fog. Ez utóbbinak oka, hogy a tengereket túlhalászták, és egyre nyilvánvalóbbá válik, hogy az emberek fehérjeszükségletének egyre nagyobb hányadát csak akvakultúrás termelésben lehet előállítani. A haltermelésnek tehát van jövője még idehaza, annak ellenére is, hogy rendkívül alacsony az egy főre eső éves halfogyasztásunk. Az 5,3 kilogrammunkkal az utolsó helyen állunk az Európai Unió tagországainak rangsorában. Nem kétséges, hogy ezt a fogyasztást növelni kell. A hazai piaci háttér adott ehhez, hangsúlyozta az elnök.

A magyar halászat gazdasági szempontból is fejlődik, és további lökést adhat neki az, hogy a halastavak magántulajdonba vehetők, és az állami halastavakat privatizálják. A tisztázott tulajdoni viszonyok a gazdálkodás finanszírozási lehetőségeit is bővítik, illetve stabilizálják. Ha a haltermelést és a halfogyasztást bővíteni szeretnénk, akkor jó együttműködési rendszert kell kialakítani a kereskedelmi lán-

cokkal. Ehhez viszont az szükséges, hogy a haltermelők stabil, megbízható beszállítók legyenek. A folyamatos ellátás szervezettséget igényel, mert a kistermelők sokasága önmagában nem képes kiszolgálni ezt a piacot. Ha egy olyan kis ágazat, mint amilyen a halászat, atomizált, akkor igen sérülékeny lesz azokkal az importárut beszállítókkal szemben, akik ugyanolyan terméket hoznak be a magyar piacra, mint amilyen idehaza is „terem”. A túlélés záloga az összefogás.

Egy szakmaközi szervezet a többi érdekképviselethez képest komoly többletjogosítványokkal rendelkezik, jelentette ki Mikó Zoltán. Amíg érdekképviseleti konstrukcióban gondolkodunk, addig egy alapvetően önkéntesen és demokratikusan létrehozott szervezetről beszélünk, de ennek valódi intézkedési eszköze, jogosítványa nincsen azokkal szemben, akik nem tartják be a közösen vállalt különböző állásfoglalásokat. Az elnök szerint az a világ elmúlt, amiben ezt meg lehet tenni, mert a piacgazdaságban a rend és a fegyelem az irányadó. A szakmaközi szervezet megalakításával egy professzionális ér-

dekérvényesítő szervezetet kíván létrehozni a halásztársadalom.

Sokszor és gyakran elhangzó kérdés, hogy a tagoknak mi ebből a haszna? Az elnök szerint mindenkinek az az elsődleges haszna belőle, hogy a piac rendezettebbé, kiszámíthatóbbá válik, és ha a szabályokat betartják, akkor hosszú távon is jól járnak. Ha valaki nem tartja be a közös megállapodást és kilóg a sorból, azt kizárják a szervezetből, és nem részesül azokból a közösségi előnyökből, amelyek a tagsággal járnak (piacszervezés, marketingtámogatás, információáramlás stb.). A magányos út előbb-utóbb az elhaláshoz vezet, mivel a „magányos farkas” kimarad a fő áramlatból.

A szakmaközi szervezet működése az uniós közösségi jogon alapszik, így a közösségi versenyjogból átvett szabályokat is alkalmazhat. Például ármegállapítási és piacszervezési joggal is rendelkezik, ami egy növekvő ágazatnak nagyon fontos. Ezért kell túllépni a jelenlegi állapotot. Új kihívásokkal kell szembenézni, amelyekre a jelenlegi szervezeti keretek között nem lehet jó választ adni. Az államilag elismert szakmaközi szervezetnek elég erős jogosítványai lesznek ahhoz, hogy ha elhatároz valamit, azt végre is tudja hajtani. Most érkezett el az a gazdasági helyzet, hogy a kormányzatnak is fontossá vált az elmúlt évtizedekben szétforgácsolt, politikailag legyengített agrár-érdekképviseletek újbóli megerősítése. A termékpályákat egyben kell kezelni. A halászat esetében a „tótól az asztalig” kell összefogni az ágazat tevékenységét. Erre csak a szakmaközi szervezet képes, mondta végezetül Mikó Zoltán.

H. GY.

Száztíz éves a HAKI

A Nemzeti Agrárkutatási és Innovációs Központ Halászati és Öntözési Kutató Intézete (NAIK HAKI) idén kettős jubileumot ünnepelt. Az idei HAKI-napok immár a negyvenedik volt a sorban, és a hagyományos konferencia keretében az intézet 110 évvel ezelőtti megalapításáról is méltóképpen megemlékeztek. Dr. Gál Dénes intézetigazgató elevenítette fel a régmúltat és közelmúltat, amely igen gazdag és fordulatokban bővelkedő, és a jelen és a jövő útját is meghatározza az intézet számára. A múlt nemcsak kötelez, de erőt is ad a további tennivalókhöz, aminek mindig is az volt az iránya, hogy a hazai halásztársadalom fejlődése, felemelkedése töretlen legyen.

Az elmúlt 110 évben igen sokat változott a világ. Még Ferenc József császár és király írta alá a rendeletet, amelynek alapján 1906-ban létrejött a HAKI jogelődje, a Magyar Királyi Szennyvíztisztító és Halélettani Kísérleti Állomás Budapesten. Több mint három embe-
röltöt felölélő története során a HAKI a háború után egy időre Gödöllőre költözött, majd visszakerült Budapestre.

Az 1950-es évek derekán jöttek létre Szarvason az első kísérleti halastavak, amelyek a gödöllői intézet irányítása alá tartoztak. Itt kell megemlíteni Szalay Mihály nevét, a HAKI akkori igazgatóját, mivel neki köszönhető, hogy a mai szarvasi bázis megépült. Az 1960-as években épült fel a szarvasi kísérleti állomás, amely az 1970-es évek derekán a FAO fejlesztésének kö-

Fotó: Hajtun György

Dr. Gál Dénes: A magyar halászat fejlődésének a HAKI mindig is az egyik bázisa volt

szönhetően regionális központi kutató intézetté vált. A FAO ekkoriban több ilyen regionális kutatóintézetet hozott létre, napjainkban azonban már csak

A HAKI története

A szarvasi Halászati és Öntözési Kutatóintézet (HAKI) történetét, eredményeit és kiemelkedő személyiségeit Dr. Csengeri István mutatja be. Intézményi keretekben folyó halászati kutatásról 1906. február 16-tól beszélhetünk. A szarvasi intézet jogelődjét, a Magyar Királyi Halélettani és Szennyvíztisztító Kísérleti Állomást Landgraff János (1857-1931) halászati felügyelő kezdeményezését követően, Darányi Ignác (1849-1927) földművelésügyi miniszter felterjesztésére 1906. február 3-án királyi rendelet engedélyezte. Az Állomás megszervezésével a földművelésügyi miniszter dr. Korbuly Mihály (1868-1939) vegyészmérnököt bízta meg, aki német és osztrák társintézeteknél folytatott tapasztalatgyűjtés után alakította ki az állomás ideiglenes laboratóriumát a budapesti Magyar Királyi Állatélettani és Takarmányozási Kísérleti Állomáson. Az állomás később többször költözött, míg az I. világháború után végleges helyén, a Debrői u. 15. sz. alatt - később Herman Ottó út 15. sz. - nyert elhelyezést. A szervezeti szabályzat szerint az Állomás feladata a halászat és haltenyésztés ügyének szolgálata volt. Korbuly Mihály a hazai limnológia alapítója volt, kezdetektől tagja a Nemzetközi Limnológiai Társaságnak. Kiemelkedő volt a tudománysszerzési tevékenysége is, első munkatársai közül neves tudósok emelkedtek ki. Dr. Maucha Rezső (1884-1962), aki 1907-ben került az Állomásra, 1918-19-ben és 1933-tól 1952-ig volt az intézmény igazgatója. 1938-ban került az intézményhez dr. Woynárovich Elek, aki 1956-ig dolgozott az intézménynél, közben megszerezve a biológiai tudományok doktora tudományos fokozatot. Innen az MTA Tihanyi Biológiai Intézetébe került, ahol 1961-ig volt igazgató. Woynárovich a rizsföldi haltenyésztés módszereinek kidolgozásával, a halastavak hozamának fokozására szolgáló eljárásokkal, a mesterséges halszaporítás biológiai alapjainak kidolgozásával, valamint egyetemi tanárként (1961-1977 KLTE, Debrecen) szakemberképzéssel járult hozzá a magyar haltenyésztés fejlődéséhez. Woynárovich a világ édesvízi haltenyésztésének fejlesztésében a halak mesterséges szaporítása biológiai alapjainak és gyakorlati technikájának kidolgozásával és mindezek széles-

körü nemzetközi elterjesztésével (Nepál 1968-1974, Venezuela 1974-1977 stb.) szerzett mulhatatlan érdemeket. Woynárovich Elek professzor a FAO-szolgálat befejezését követően visszakerült a későbbiekben újjászervezett HAKI-ba Szarvasra, és aktívan részt vett a hazai és a nemzetközi halászatfejlesztési programokban.

Dr. Jaczó Imre (1914-1986) 1943-ban került az akkor már Országos Magyar Királyi Halélettani és Szennyvízvizsgáló Intézet név alatt működő intézményhez. Eredményei a tokfélék mesterséges szaporításában és előnevelésében, a hipofíziskivonat alkalmazásában a mesterséges szaporításban és a halkörtáni vizsgálatok terén jelentősek. A II. világháború nem kímélte sem az intézet személyi, sem vagyoni értékeit, és annak ellenére, hogy az Országos Halélettani és Szennyvízvizsgáló Intézet 1947-ben Alsógödön kísérleti halastavakat kapott és bővült a feladatköre is, az intézet maradványai 1949-ben az Állattenyésztési Kutató Intézethez kerültek (ÁTKI). Az újjászervezés 1952-ben történt meg, a jogutód Haltenyésztési Kutatóintézet (HAKI) néven működött Budapesten, 1952-től 1958-ig. A kutatóállomásokkal és új feladatokkal kibővült intézet irányítását Erős Pál (1900-1962) igazgató végezte 1952-től 1956-ig, Maucha Rezső akadémikus aktív közreműködésével. A Haltenyésztési Kutatóintézet Maucha Rezső szakmai irányításával, Donászy Ernő szerkesztésében 1954-ben jelentette meg a „Tógazdasági haltenyésztés a gyakorlatban” című könyvet. A szerzői Erős Pál, Jaczó Imre, Jászfalusi Lajos, Papp Anna, Veszprémi Béla és Woynárovich Elek voltak.

Szalay Mihály (1920-1974) 1950-ben kerül a HAKI-hoz. Az irányításával 1952-ben a szarvasi Öntözési és Talajjavítási Kutató Intézet gazdaságában megszervezték a rizsföldi kísérleti állomást. 1953-ban megépült az első rizsföldi kiegészítő tógazdaság is, amely később több egységből álló kísérleti tógazdasággá bővült (Bikazugi központ, Iskolaföld, Horváth-puszt). Szalay 1953-1957 között a földművelésügyi minisztérium halászati osztályát vezette, és előkészítette, hogy a haltenyésztési kísérleti bázist tulajdonjogilag is

kettő üzemel közülük, a HAKI és egy kínai intézet.

A történet persze nem volt olyan zökkenőmentes, mint így elmesélve, hiszen gyakran előfordult, hogy a HAKI léte egy hajszálon múlt. De a magyarok számára a halászat mindig is fontos foglalatosság volt amióta csak elfoglalták a Kárpát-medencét. Nemcsak azért, mert halban gazdag volt az őshaza, hanem mert a hal volt az egyik fő fehérje- és élelemforrás is. Ez az időszak az 1820-as évekig tartott, amikor is a folyókat – előbb a Tiszát, majd a Dunát – szabályozták és gátak közé szorították. Az addig vízjárta vidéket a mezőgazdasági termelés számára szabadították fel.

A magyar halászat fejlődésének a HAKI mindig is az egyik bázisa volt. A magyar halgazdálkodás fejlődésének kezdete a 20. század elejére datálódik, éppen akkorra, amikor az intézet jogelődje megalakult. A második világháborút követően vette kezdetét a tógazdasági haltermelés megújulása új technológiai megoldások bevezetésével. *Woynárovich Elek* professzor forradalmi változást hozott azzal,

hogy kidolgozta a pontyokra ragadoságát megszüntető eljárást, és ezáltal indukált halszaporítás. Az ivadék-előállítás megoldódott és ipari méretűvé fejlődött a haltermelés. A halgazdálkodás fejlődését segítették elő *Jaczó Imre*, *Donászy Ernő*, *Horváth László*, *Ruttkay András*, akik munkássága máig meghatározó jelentőségű.

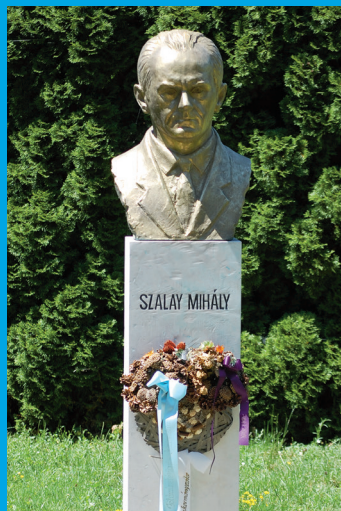
A HAKI mindig hű maradt az alapjaihoz és támogatta a magyar halgazdálkodást, hangsúlyozta az intézetigazgató. Kezdetben a tógazdasági haltermelésen volt a hangsúly, és sokkal gyakorlatorientáltabb módon folyt a kutatás-fejlesztés, mint napjainkban. Akkoriban a nagy állami tógazdaságok működését a HAKI közvetlenül is segítette. Az akvakultúra fejlődésével a hangsúly lassan áttolódott az intenzív termelési rendszerekre, a tápos halnevelési technológiákra. A tógazdaságokban is elterjedt a polikultúrás haltermelés, különösen a kínai növényevő halak betelepítésével. Fontos lépés volt a tótrágyázási gyakorlat elterjedése, hiszen a *Woynárovich Elek* által kidolgozott széntrágyázási gyakorlat

nagy technológiai ugrást jelentett az akkoriban általános tógazdasági termelésben.

Az intenzív technológiák is megjelentek a hazai termelési palettán, és a HAKI-ban épült meg az egyik első európai recirkulációs rendszer. Ez ma az intézet régi kísérleti rendszere, amely éppen az idén újult meg. Abban az időben úttörő megoldásnak számított, és olyan kísérleti háttérrel biztosított az intézetnek, amelyben korszerű technológiákat tudtak kikísérletezni. A mai napig folynak a takarmányozási kísérletek. A lényeg nem változott, de ahogy fejlődik az akvakultúra, úgy nyer egyre nagyobb teret az intenzív technológia. Ez nem jelenti azt, hogy a tavi haltermelésről meg kellene feledkezni, hiszen a tavi akvakultúra, a 25 ezer hektár halastó komoly természeti értéke Magyarországnak. Ezt az értéket meg kell őrizni, mert nagyon fontos „lába” a magyar halgazdaságnak. Ezt erősíti az is, hogy az előállított étkezési hal több mint 80 százaléka halastavakból származik. A tógazdálkodás változtatlanul meghatározó területe a hazai haltermelésnek, hangsúlyozta az intézetigazgató.

elválasszák az Öntözési Kutató Intézet-től. 1957-ben miniszteri utasításra „HAKI Kísérleti Halastavak” megnevezéssel az állomás önálló elszámolású költségvetési üzemé alakult, és a budapesti Haltenyésztési Kutatóintézet szakmai és pénzügyi felügyelete alatt működött. A kísérleti üzem első közvetlen irányítója *Tóth Sándor* (1918-1985) halászmester, főhaltenyésztő, majd 1962-től *Müller Ferenc* (1939-) agrármérnök, üzemvezető voltak. Az üzemben végzett kutatások irányítását a gödöllői KÁTKI-ból *Szalay Mihály* végezte. *Szalay* alapvetően gazdálkodott, ennek a nyereségéből igyekezett a kutatás költségeit fedezni, és így fordult a halászatnál gazdaságosabb rizstermesztés és kacsatermelés irányába. A hal - kacska - rizs hármast egységes termelési rendszerrel integrálva alakította ki munkatársaival a halastavi változógazdálkodást, az ún. vizesforgót (*Ruttkay*, 1996).

A Haltenyésztési Kutatóintézetet 1958-ban megszüntették. Munkatársai és eszközei egy részét Gödöllőre helyezték a Kisállattenyésztési Kutató Intézethez (KÁTKI), a haltenyésztési, illetve a halászatfejlesztési osztályokra. Az intézet másik része a Herman Ottó úton maradt, de az Országos Mezőgazdasági Minősítő Intézethez (OMMI) csatolták, és az OMMI Vizelettani Osztályaként működött tovább. *Bakos János* (1930-) 1958-ban került a HAKI szajoli kísérleti állomására, majd 1961-ben a szarvasi kísérleti üzembe. Itt fajtagyűjteményt állított össze hazai és külföldi pontyfajtákból. Ponty fajtagyűjteménye ma is egyedülálló a világon. Több államilag elismert fajtát alakított ki. Az élő pontygenbank fajainak, fajtainak morfológiai jellemzőiről és produktivitásáról FAO-felkérésre katalógus készült 1998-ban. 1968-ban a budapesti HAKI-ból az 1958-as megszüntetéskor a gödöllői KÁTKI-hoz került HAKI-részleg központját Szarvasra helyezték át. A Haltenyésztési Kísérleti Állomás megszerve-

zésére *Szalay Mihály* (1920-1974) kapott megbízást.

Szalay nagy lendülettel fogott az újjászervezéshez, de folytatta korábbi rizsföldi halszaporítási és takarmányozási kísérleteit is. *Szalay* szervezőmunkája nyomán került az állomáshoz *Donászy Ernő*, *Ruttkay András*, *H. Tamás Gizella*, *Horváth László* és *prof. Dr. Oláh János*. Az 1974-ben induló FAO-fejlesztési program keretében további személyi és technikai fejlesztésre került sor, és ennek révén egy 1974 végén megjelent rendelettel az intézmény kutatóintézeti rangot kapott, és 1975. január 1. óta Haltenyésztési Kutató Intézet néven működik. Ezt azonban *Szalay Mihály* már nem érte meg, 1974. november 30-án tragikus hirtelenséggel utódjaira hagyta a megújult kutató intézetet. Az intézet irányítását *Müller Ferenc* (1939-) igazgató, *Oláh János* tudományos igazgatóhelyettes és *Csávás Imre*, a FAO fejlesztési program-

jának magyar igazgatója vették át. A FAO-fejlesztésnek köszönhetően.

Az 1989-90-es rendszerváltás beszűkítette az intézet pénzügyi mozgásterét, személyi és tárgyi kutatási feltételeit. Az új igazgató 1991-ben *Dr. Váradi László* mezőgazdasági gépészmérnök lett, aki az intézet gazdasági nehézségeit a kísérleti üzemek leválasztásával és az ott dolgozókból alakult kft.-knek való bérbeadásával, új kutatási stratégia kialakításával, kutatási, fejlesztési pályázatokkal, valamint a szaknacsadási tevékenység bővítésével ellensúlyozta. 2000. július 1-jei hatállyal az Öntözési Kutatóintézet egy miniszteri rendelet nyomán megszűnt, és jogutódja a Haltenyésztési Kutató Intézettel történő összevonás során kialakított Halászat és Öntözési Kutatóintézet lett. *Váradi László* 2010-ben nyugdíjba ment, őt *Dr. Jeney Zsigmond*, majd *Nagy Attila* követték az igazgatói székben. *Dr. Gál Dénes* 2013-ban vette át az intézet irányítását.

▶ Az intenzív haltermelés előtérbe helyezését a hazai támogatáspolitikai is szorgalmazza. A Magyar Halászati Operatív Programban a termelő beruházások között kiemelt szegmens a precíziós akvakultúra. Igaz, az intenzív technológia drága, és még nagy szaktudás is szükséges ahhoz, hogy egy-egy ilyen beruházás kellő hatékonysággal és gazdaságosan működjön. Ennek a szaktudásnak a megszerzésében viszont segít a HAKI, elvégre egy halfaj intenzív termelésbe vonása hosszú folyamat. Vannak sikertörténetek az

ágazatban, például a Szarvas-Fish Kft. évtizedes küzdelme az afrikai harcsa termelésének felfuttatása érdekében, amiben a kezdetekkor a HAKI is szerepet játszott. Megemlíthető a tokfélék, a süllő és a szürke harcsa intenzív termelésbe vonása is. A termelés felfuttatása mellett a hazai halfogyasztás növelése is fontos feladata az ágazatnak, mivel kevés halat fogyasztunk.

Gál Dénes végül arról is szólt, hogy a HAKI „gumicszimas intézet” létre nemcsak a múltat, hanem a jelent és a jövőt is jelképezi. A HAKI nem ele-

fántcsonttoronyban él, nem szakadt el a gyakorlattól, hanem egy olyan alkalmazott tudományi kutatóintézet, ahol a termelői elvárásoknak is meg kívánunk felelni. Ha a termelői igényeket nem derítik fel, és nem mennek elébük, akkor az intézet lényege vész el. Márpedig az elődök olyan úton jártak, amit nem szabad feladni. Az intézetigazgató azt érezni nagy kudarcnak a közeljövőt illetően, ha a jelenlegi 15 ezer tonnás étkezési-hal-termelés nem mozdulna 20 ezer tonna felé.

H. GY.

A halak gyógyítója

Március 15-én négy személynek adta át a Magyar Ezüst Érdemkereszt kitüntetést Fazekas Sándor földművelésügyi miniszter. A halászati ágazatban Woynárovichné Dr. Láng Máriát, a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal Állat-egészségügyi Diagnosztikai Igazgatóságának nyugalmazott laboratóriumi állatorvosát érte a megtiszteltetés, hogy átvegye ezt a rangos kitüntetést az állategészségügy területén hosszú időn keresztül, mintaszerűen végzett munkája elismeréseként. A kitüntetettel a munkahelyén beszélgettünk.

Egy hölgy korát nem illik feszegetni, különösen akkor, ha tíz-tizenöt évet is letagadhat belőle, de *Láng Mária* doktornő nem titkolja, hogy immár nyugdíjasként csak szeptemberig jár be a laboratóriumba. A munkahelyi légkör sokat elárul a viszonyokról. A patika tisztaságú laboratóriumban csendben teszik a dolgukat a fiatal állatorvosok, de így is érezni, hogy *Láng Máriát* tisztelik, szeretik. A beszélgetés alatt többször bejöttek a szobába – az ajtók nincsenek becsukva – és kérdeztek valamit tőle. A tisztelet és a szeretet a szakmában is körülveszi a doktornőt, számos alkalommal tapasztalhattam ezt. És milyen a véletlen: egy középkorú haltermelő is megjelent a laborban, a doktornő segítségét kérte egy betegség tüneteinek azonosításában. Több évtizedes hivatása 1975-ben kezdődött, mégpedig a százhalombattai TEHAG-ban. Ez volt az egyik legjobb munkahely az induláshoz, mivel *Mária* a hazai halászsélet sűrűjébe került. Nemcsak a munkatársak – *Tölg István* igazgató, *Horváth házaspár*, *Lévai Ferenc*, *Bercsényi Miklós* és *Orosz Ágoston*, hogy csak néhányukat említsük – hanem az egész szakma megfordult a TEHAG-ban, mert az új halgazdaságban igen sok továbbképzést szerveztek. *Láng Mária* itt ismerte meg a szakma jeles képviselőit, és a dok-

 FOTÓ: CSALÁDI ARCHÍV
 A kitüntetett a két unokájával

tornót befogadták. A TEHAG-os évek 1987-ig tartottak, és ő úgy emlékszik vissza ezekre az évekre, hogy egy fiatal, lelkes csapat tagja volt.

A hal iránti érdeklődés ha nem is gyerekkorban, de már fiatalon jelentkezett, köszönhetően annak, hogy *Láng Mária* lakhelyén, a Sas-hegyen volt egy kedves állatorvos, *Abonyi Lajos*, aki az 1970-es években az Állatkertből ment nyugdíjba. *Láng Mária* állatorvos szeretett volna lenni, amit ő is támogatott. *Láng Mária* kezdetben kutyákkal szeretett volna foglalkozni, de aztán váltott. Ennek az az oka, hogy a gimnáziumi évek alatt, a nyári szünetekben, az Állatkertben társadalmi munkásként dolgozott, és mivel még nem töltötte be a 16-ot, ezért emlő-

sállatok mellett nem dolgozhatott. Így csöppent az akváriumok és a terráriumok világába, *Pénzes Bethlenhez*. Innen egyenes út vezetett a halhoz - de persze semmi sem történik véletlenül.

Az egyetem alatt *Láng Mária* továbbra is az Állatkertben bővítette gyakorlati tudását. *Pénzes Bethlen* már ekkor tudakolta tőle, hogy mi tervez a diploma megszerzése utánra, majd megkérdezte, nem akar-e a százhalombattai TEHAG-ban - amely ebben az időszakban épült a FAO támogatásával - elhelyezkedni. Miután *Láng Mária*éknak éppen Százhalombattán, a Duna partján volt egy telke, megtetszett az ajánlat. Harmadéves egyetemistaként találkozott *Tölg István*nal, aki azt javasolta, hogy mivel az építkezés még nem fejeződött be, menjen az Állategészségügyi Intézetbe, *Búza László*hoz, aki a Hal- és Méhbetegségek osztályát vezette. Végül ebben az intézetben

kötelezte el magát a halgyógyítás mellett. Mint már említettük, a temperált vizű tógazdaságban eltöltött tizenkét év után tért vissza a doktornő az Országos Állategészségügyi Intézetbe, és végül innen is ment nyugdíjba. Az üzemi állatorvosi múlt sokat segített az intézetbeli feladatok megoldásában.

Az intézeti munkatársak közül *Csaba György*, *Szokolczai József* és *Békési László* neve hangzott el leggyakrabban, velük ugyancsak jó munkakapcsolatban volt. *Láng Mária* elsősorban diagnosztikával foglalkozott. A TEHAG-os években megtapasztalta, hogy a magyar halászat óriási változásokon megy keresztül, egyre intenzívebbé vált a haltermelés (*Horváth László* professzor tőelőkészítő technológiájának elterjedése követke-

tében), és ez új egészségügyi problémákkal is járt. Az intenzívebb termeléssel sűrűbbé vált az állomány, ezért a paraziták okozta betegségek egyre gyakrabban fordultak elő. Ezek okozták a hazai tógazdaságokban a legtöbb problémát. A rendszerváltással, a privatizációval az intenzív termelés kissé extenzívebbé vált, úgyhogy ezáltal visszaszorultak a parazitózis betegségek. A tudomány fejlődésével ekkorra a vírusos betegségek kórokozóit is feltérképezték, úgyhogy mára a vírusos megbetegedések kerültek előtérbe. Ahogy fejlődik a diagnosztika, úgy tudnak egyre újabb vírusokat felfedezni. Szükség is van erre, mert ahogy kereskedelmi szempontból nyitottá vált az ország, a különböző halbetegségek behozatalának is megnőtt a veszélye. Láng Mária szerint az ellenőrizetlen halbehozatal rejti a legnagyobb veszélyt, bár a víz és a madarak ürüléke is vírus hordozó lehet. Sikeren tartja, hogy a KHV-mentesítő, -ellenőrző program elindult idehaza, azt pedig még inkább, hogy Magyarországon csak elszigetelten jelentkezett ez a betegség, így nem okozott nagy veszteséget a hazai halállományban.

Nem kerülhettük meg azt a kérdést, hogy mit jelentett Láng Máriának, hogy a Woynárovich család tagja lett. Lexi bácsi fiával, *Woynárovich András*sal a TEHAG-ban találkozott, egy továbbképzés során, és 1979-ben kötöttek házasságot. Két gyermekük született,

András, és Kata, de egyik gyermek sem követte a szülőket: András villamosmérnök, Kata angol szakos nyelvtanár lett. Mária András fia révén két fiúnokával büszkélkedhet. Férje, András viszont sokat dolgozott és dolgozik ma is külföldön. Láng Mária elkísérte annak idején 1983-ban Brazíliába is, amikor Kata már megszületett, és a két gyermek nevelése mellett besegített a halbetegségek diagnosztizálásába is. A három brazíliai év után Zambiában is együtt dolgozott férj és feleség. Napjainkban Láng Mária már az unokázási időszakra készül.

Amikor végül szóba hozom, hogy a doktornő mit tart életpályájaja legnagyobb sikerének, rövid gondolkodás után azt válaszolta, hogy azt, hogy a szakma elfogadta és befogadta. Jó érzés az, ha az ember úgy érzi, hogy azért fordulnak hozzá teljes bizalommal, mert bíznak abban, hogy ő tud segíteni. Ez a kapcsolat szerinte azért alakulhatott így, mert Láng Mária halászati szakmérnök is, így nemcsak orvosi, hanem gazdálkodói szemmel is képes volt kezelni a problémákat. A haltermelők a mai napig őt keresik, ha valamilyen betegség bukkan fel a halakban, a tógazdaságban. Ezt még úgy is megtehetik, hogy Mária már a nyugdíjas éveket tölti.

A kitüntetéssel egy gazdag, boldog, kiegyensúlyozott életutat ismertek el.

H. GY.

**SZÉCHENYI
ISTVÁN
EGYETEM**

Mezőgazdaság- és Élelmiszertudományi Kar

FELHÍVÁS

A Széchenyi István Egyetem Mezőgazdaság-, és Élelmiszertudományi Kar Állattudományi Intézete szakirányú továbbképzés programjában 2016/17 tanév szeptemberében Halászati Szakmérnök képzést indít.

A képzésben egyetemi szintű vagy MSc. végzettséggel agrármérnök, állatorvos, állattenyésztő mérnök, biológus, környezetgazdálkodási agrármérnök, vidékfejlesztési agrármérnök, erdőmérnök, és élelmiszeripari mérnök szakképesítéssel rendelkezők vehetnek részt.

Képzési forma: levelező

A képzési idő:

félévek száma: 4 félév

az oklevél megszerzéséhez

szükséges kreditek száma: 120

kreditpont

a tanórák száma: kredites óra:

398, kontakt óra: 398

A képzés költsége: 98.000.-Ft/félév

Jelentkezés: SZE-MÉK tanulmányi

osztály: Vítinger. Nikoletta

tel.: 96/566 607,

e mail: vittinger.nikoletta@sze.hu

Jelentkezési határidő:

2016. augusztus. 26.

További információ:

Dr. Szathmári László:

tel.: 20/3781915

e-mail: szathmari.laszlo@ga.sze.hu

Halparaziták a természetes vizekben

Az elmúlt tél enyhe volt, így a vizekben a szokásosnál korábban beindult a planktonikus szervezetek fejlődése. A halak hamarabb megkezdhetik a táplálkozást. Sajnos a negatív hatás sem maradt el, mivel országszerte jelentkeztek a horgonyféreg, és haltetű fertőzések. A paraziták nauplius, és copepodid fejlődési alakjai a hasznos planktonokhoz hasonlóan nagyobb tömegben jelentkeztek, főleg olyan horgászkezelésben lévő vizekben, ahol nincs rendszeres átfolyás. Az ilyen víztesteken a fertőtlenítés nem megoldható. A halgazdaságokban nem észleltek komolyabb epidémiát, mivel a halastavakban évente mozog az állomány, és a téli időszakban biztosított a parazita mentesítés szakmai háttere.

A horgonyféreg (*Lernea cyprinaea*), és a pontytetű (*Argulus foliaceus*) a rákok altörzsébe tartoznak, tehát nem férgek. A fiatal *Lernea* paraziták a vízben úsznak, csak a megeredméke-

nyített nőstény ássa be magát a halak húsába. Hosszú petezsákot növeszt, ami a hal bőrén, pikkelyén fonálszerű képletet alkot. Ez egy fehéres vagy zöldes, akár több centis szál, ami a hal bőrén illetve a pikkelyek között található. A petezsák környékén gyulladás is kialakulhat. A parazita túl mélyen van ahhoz, hogy mechanikailag elhessen távolítani. A beteg halakon, a megtapadás helyén baktériumos vagy gombás felülfertőződés is keletkezik. A megtapadás nyoma a levált parazita helyén rendszerint megmarad.

A pontytetű a horgonyféregnél a törzsfejlődés magasabb fokán található parazita. Lárvai aktív úszással keresik a gazdaállatot esetünkben a halat. A fent említett kórokozók tömeges megjelenése megelőzhető rendszeres tőfertőtlenítéssel, és engedélyezett, a halakra nem toxikus szerves foszfor-sav észter kezeléssel (diklór-fosz, vagy metilparation hatóanyag). A cipermet-

rin nagyon erős halméreg, a legkisebb koncentrációban sem szabad vízben alkalmazni. A kezelés étkezési méretű hal esetében nem engedélyezett, mivel a szer lerakódik a zsírszövetben. A baktériumos és gombás felülfertőződést klórmésszel, réztartalmú gombaölő szerekkel, és antibiotikumot tartalmazó táppal lehet kezelni.

DR. SZ. L.

X. Tisza Parti Hal- és Vadfesztivál

Balsa határában messzire hirdette az óriástábla, hogy július 16-án szombaton minden helyi és környékbeli lakost és vendéget szeretettel látnak a Tisza Parti Hal- és Vadfesztiválon. A tizedszer megrendezett jubileumi rendezvényen a szervezők, Balsa Község Önkormányzata és a Szabolcsi Halászati Kft. kitettek magukért, mert nemcsak bőséges volt az ételkínálat és változatos, fiatalokat és időseket egyaránt vonzó programokat szerveztek, hanem mert a fesztivál fénypontjaként adták át a teljesen megújult kompot: az eddigi 15 tonnás teherbírását 45 tonnásra cserélték.

Radóczy János, a Szabolcsi Halászati Kft. ügyvezető-tulajdonosa optimista volt az időjárást illetően, mert bár egész héten borús, esős időjárás nehezítette gazdasága munkálatait, és szombatra valóban kegyeikbe fogadták az égiek a szervezőket. Igaz, négy nagy sátrort is felállítottak a színpad köré annak érdekében, hogy az eső ne mossa el a programokat. Az ügyvezető a jubileumi fesztivállal kapcsolatban elárulta, hogy eredetileg nem a cég kezdeményezése a fesztivál, hanem Balsa község önkormányzatáé, pontosabban a tíz évvel ezelőtti és jelenlegi polgármester asszonyé, *Somogyi Szilviáé*. A cég korábban minden nyáron településről településre „vándorolt” ebben az időpontban, ahol fesztivál-jelleggel halételeket főztek. Tíz évvel ezelőtt úgy alakult, hogy Balsa határában, a Tisza parton kiváló helyszínt találtak a fesztivál megrendezéséhez. A helyszínválasztás annyiban volt öncélú, hogy Radóczy János itt, Balsán vett hétvégi házat, és kiváló kapcsolata alakult ki a falu vezetésével és lakóival.

A fesztivál nemcsak arra ad alkalmat, hogy a falu apraja-nagyja, a környékbeliek és a notabilitások találkozzanak és kikapcsolódjanak, hanem arra is, hogy a Szabolcsi Halászati Kft. vezetői, dolgozói összegyűljenek, és – úgymond – erősítsék összetartozásukat. Igaz, nekik munkával telik ez a szombat, mert a cég dolgozói készítik el a korhelyhalászlét és a sült keszeget. Persze ezt megelőzően is nagy előkészületek folynak, hiszen ahhoz, hogy a kiváló minőségű szabolcsi pontyból halászlé készüljön több, mint ezer adagban – amit ingyen fogyaszthatnak el a balsaiak – ahhoz bizony komoly előkészületek szükségesek. De ezen a napon a kft. alkalmazottai együtt örül-

hetnek annak, hogy mennyire kapósak a halételek, amelyekkel a fesztivál résztvevőit fogadják.

Az idén új helyzet állt elő azzal, hogy a Szabolcsi Halászati Kft. elveszítette a Tisza felső szakaszának horgász-célú hasznosítási jogát. A Tisza partján már a szabolcsi horgász szövetség az úr, ezért lehet, hogy jövőre más helyszíne lesz a fesztiválnak. Az ügyvezető azonban így sem marad természetesen víz nélkül, hiszen a horgász egyesület, amelynek elnöke, lehetőséget kapott a Bodrog és holtágai hasznosítására. Radóczy János elmondta, hogy most a Bodrog partján – amelynek tehát a Tisza-Rétköz Horgász Egyesület a hasznosítója – keresnek megfelelő helyszínt a rendezvényhez, mert nem akarják feladni ezt a hagyományt. Ha már olyan helyzetbe kerültek az embeerek, hogy a halat nem tudják megvásárolni, legalább évente egyszer így is fogyaszthassanak ebből az egészséges ételből, mondta az ügyvezető.

Ami a kft.-t illeti, mint már említettük, az elveszített hasznosítási jog következtében új helyzet állt elő a cégnél, és mindent át vagy újra kellett szervezniük annak érdekében, hogy továbbra is eredményes legyen a gazdálkodásuk. Újra kellett gondolni azt is, hogy milyen halat és hogyan akarnak termelni, akarnak-e intenzívebben a termelésbe fektetni. A piaci jelenlétről alkotott véleményüket is meg kellett változtatniuk, mert a hipermarketláncok – a Tesco példáját követve – kiszállnak az élőhal árusításból. A magyar lakosság meg fogja érezni ezt a lépést, mert élő halat nem fognak tudni vásárolni, elvégre a nagyobb városokban sincsenek már halboltok, nemhogy a kisebb településeken.

Az ágazat a rendszerváltás óta küzd az országos értékesítés problémájá-

Radóczy János: Balsa határában, a Tisza partján kiváló helyszínt találtak a fesztivál megrendezéséhez

val, pedig magán- és az állami pénzek felhasználásával egyaránt sokat tett azért, hogy a rendkívül alacsony hazai halfogyasztás emelkedjen. Ezek az erőfeszítések most semmissé válnak azzal, hogy a hal áfáját nem csökkentik, miközben a konkurens hústermékekét már 5 százalékra mérsékeltek. A hal ezáltal luxuscikké vált, ami a magyar halászatnak és haltermelésnek egyáltalán nem kedvez. A lakosság legalább egyharmada nem tudja a halat megfizetni, és ez sem segíti elő a halfogyasztás növekedését, mondta az ügyvezető.

A kft.-ben gyorsan rendezték a sorokat, és mára jól működik az új rendszer. A termelési beruházások révén a ponty mellett új halfajok kibocsátását is növelni tudják. Ugyanakkor fejlesztési beruházásokra nem sok esélyt lát az ügyvezető, mert a MAHOP keretében elérhető 50 százalékos támogatottsággal csupán a jelenlegi technológia szinten tartására lehet gondolni. A cég még így sincs rossz helyzetben, mert az előző támogatási ciklusban mintegy 1,2 milliárd forintnyi fejlesztést tudtak végrehajtani a tógazdaságban és az eszközparkban. Néhány ponton ugyan már ismét szükséges volna fejleszteni, de ezek már nem teszik lehetővé, hogy hosszabb távon ne essen vissza a cég termelése. Az idei uniós költségvetési ciklusban nem terveznek olyan nagyszabású fejlesztéseket, mint az előző hétéves időszakban, bár az

Somogyi Szilviát, Balsa község polgármesterét sok bokros teendője ellenére is sikerült mikrofon elé ültetni. A község fejlődéséről évente egyszer hírt adunk a Halászati Lapok hasábjain is. Mint megtudtuk, a ravatalozó tavaly megkezdett építése idén fejeződött be. Az új létesítmény harminc év után tölti be az előző által hagyott űrt, úgyhogy ma már méltó módon búcsúzhatnak el és kísérhetik utolsó útjára elhunyt szeretteiket Balsa lakosai.

A polgármester asszony örömmel számolt be arról is, hogy a X. Tisza parti Hal- és Vadfesztivál keretében adják át a felés megújított kompot. Ez az egyik legrégebbi projekt, amelynek a végére végre pont kerülhet. A kompot teljes mértékben felújították. A legnagyobb változás az, hogy az eddigi 15 tonnás teherbírást 45 tonnásra növelték. A teherforgalommal ezzel új vízi „országútja” nyílt meg, hiszen kamionok szállítására is alkalmassá vált a vízi jármű. A komp ünnepélyes felavatására ugyan a fesztiválon került sor, de már június elején átadták a forgalomnak, vagyis már megtapasztalták, hogy emiatt növekszik a teherforgalom a községben. Közlekedésbiztonsági szempontból is megváltozott a helyzet: a komp lejárójánál piros lámpa és sorompó jelzi az út végét, a vízi út elejét. Napkeltétől napnyugtáig jönnek ide a különböző méretű járművek a biztonságos átkelés érdekében.

A teherforgalom növekedése mellett az idegenforgalom is fellendülhet, hiszen a motorkerékpárosok, a kerékpárosok is felfedezték a komp hasznosságát, hiszen Szlovákia, Sárospatak és Nyíregyháza között jelentősen könnyebbé vált a közlekedés a komp révén.

Balsán a szálláslehetőségeket kell bővíteni ahhoz, hogy a turizmus fejlődjön. Jelenleg 24 főnek tudnak szállás biztosítani, de sok magánháznál is van mód éjszakai elhelyezésre. A falu azonban csendes közegnek számít, és azért szeretnek az emberek ide kirándulni, mert a Tisza és a környezete nyugalmat áraszt, biztosít. A cél tehát nem az, hogy jelentősen növeljék a turisták létszámát, hanem az, hogy megfelelő körülményeket biztosítsanak helyi lakosoknak, és az ide látogató vendégeknek.

A község szociális helyzete a tavalyihoz képest nem változott. Az óvodások száma továbbra is eléri a 25 főt, ami jelzi, hogy a falu népessége nem csökken. Az óvodában megfelelő szakmai háttér dolgozik. Az általános iskola Gálavencselőn, Balsától 6 kilométerre működik. A balsai diákokat – ez

Somogyi Szilvia: a falu nincs rossz anyagi helyzetben

ről is tájékoztatja a lakosságot. A falu nincs rossz anyagi helyzetben, és szerencsére több olyan vállalkozás is segíti az önkormányzatot, amelyek a különböző rendezvények megszervezését teszik lehetővé. Így tudják a fesztivált is megrendezni, amelyet a környéken is tisztelnek, megbecsülnek.

Az idei fesztiválon a megszokott programokkal vonzótták a közönséget. Egy jelentős változás azonban volt, mégpedig az, hogy a komphúzó verseny elmaradt, helyette kötélhúzó versenyt rendeztek, a komp ünnepélyes átadása mellett. Az önkormányzat énekkara természetesen fellépett, az óvodások is kedves, közönségcsalogató műsorral lépték meg a jelenlévőket. Az ünnepi gálaműsorban fúvós zenekar, előadóművészek léptek fel. A halételeket a Szabolcsi Halászati Kft., Balsa község önkormányzata, a Tisza Rétköz Horgászegyesület készítette el, míg a Nimród Vadásztársaság a védőlelkek csalogatta a főzősátorhoz a vendégeket. Balsa, ez a 800 lelket számláló kis falu sokat tesz azért, hogy a lakosokat helyben tartsa, s az élet minősége javuljon. Ezt jelzi a fesztivál megrendezése is. Balsa élni akar!

53 gyermeket jelent - havi bérlettel segíti az önkormányzat, és egy helyi cég. S ha valaki eljön a hivatalba az ügyeit intézni, akkor az esetek 90 százalékában elégedetten távozik. A szociális ügyek keretében működik a közmunka program a faluban, amely programban a mezőgazdasági „részleg” a leg-sikeresebb. A faluban 40-50 fő között mozog a közmunkában résztvevők száma, ami elegendő azoknak, akik dolgozni akarnak, de nincs állásuk. Az önkormányzat egyébként új munkalehetőségekről is tájékoztatja a lakosságot. A falu nincs rossz anyagi helyzetben, és szerencsére több olyan vállalkozás is segíti az önkormányzatot, amelyek a különböző rendezvények megszervezését teszik lehetővé. Így tudják a fesztivált is megrendezni, amelyet a környéken is tisztelnek, megbecsülnek.

évente előállított 600 tonna pontyot – ennek zömét tápon nevelik – el tudják adni a hazai és a külfiacon. A tápos neveléssel kapcsolatban az ügyvezető megjegyezte, hogy a ponty az egyedüli halfaj, amelyik nagyon jó hatásfokkal hasznosítja a tápot, és ennek ellenére a hal húsa kiváló minőségű marad, nem zsírosodik el. Ezt a piac is visszajelzi, elvégre különben nem volnának visszatérő vevőik. Az ügyvezető hangsúlyozza, hogy a cég jó úton halad, amit az is alátámaszt, hogy a cég likviditása rendben van.

A Tisza elvesztése érzékenyen érinti a kft.-t, hiszen harminc éven keresztül a fejlesztéseik egyik középpontja a folyó volt, már ami a halasítási és őrzési problémáit illeti. Ezen túl azonban személyes veszteség is, hiszen 32 év munkája megy veszendőbe, még akkor is, ha ez az utódokban jelentkezhetne. Az ügyvezető a Tisza partján él, így naponta tapasztalja, hogy milyen változások zajlanak a Tiszán. Radóczi János bevallja, hogy nyugodtabb az élete, amióta csökkent a természetes vizekkel való foglalkozás szükségessé-

ge. Egyáltalán nem hálás feladat a horgászok kiszolgálása, mert a horgászok mindig mindenben találnak kivétneivelőt, kritizálnivalót. Ez a benyomás azért alakulhat ki, mert - mint az élet más területein is - csak az elégedetlenkedők adnak hangot a véleményüknek. Ha valaki újabb élményhez jut a Tiszán, azt nem szokta megosztani. A hatszáz hektáros természetes víz és a Bodrogon horgászók tömege így is elég munkát ad Radóczi Jánosnak, ő azonban továbbra is a horgászokra fog koncentrálni, és nem az egyesület szervezeti felépítésére, annak problémáira. Az ügyvezető továbbra is a horgászoknak akar olyan lehetőségeket biztosítani az egyesület vizein, hogy minél jobban érezzék magukat. Az eddig tett lépések biztató eredményt hoztak, hiszen fellendült a Bodrog látogatottsága.

Az ügyvezető-tulajdonos végül a halászati szakmaközi szervezet megalakításáról mondta el a véleményét. Szerinte is szükség van az új szervezetre, mert az eddigi kettő külön-külön nem tudta kellő hatékonysággal

képviselni az ágazat tagjainak érdekeit. Túl kicsi ez az ágazat két szervezet számára, és szinte minden tőgazdasági vezető úgy gondolta, hogy bármennyire is azt kommunikálták, hogy a két szövetség együtt lép fel az ágazat érdekében, a felszín alatt nagy ellentétek húzódtak. Az ügyvezető szeretné, ha személyi összetételében és szervezetében megújult szövetség jönne létre. Ehhez az szükséges, hogy az elmúlt évtizedek rossz beidegződéseit levetkőzzék, és fiatal, de már bizonyított szakemberek irányítsák az új szervezetet. Persze ez nem jelenti azt, hogy az idősebb generációt mellőzni kellene. Az ügyvezető szerint érdemes volna önkéntes alapon alakítani egy „vének tanácsát”, amely nem volna választott vezetés, de nagy tapasztalattal bíró halas szakemberek foglalnának helyet benne, és időnként véleményezik a fiatalok munkáját. Nyitott, őszinte légkörű szervezetre van szükség, amelyben mindenki nyugodtan elmondhatja és képviselheti a véleményét.

H. GY.

Kecsegetelepítés a Nemzetközi Duna-napon

2016. június 29-én ünnepelte Európa a Nemzetközi Duna-napot, aminek keretében minden Duna menti országban a Dunához, a folyó élővilágához és más értékeihez kapcsolódó programokat szerveznek. Budapesten a Belügyminisztérium, a Külgazdasági és Külügyminisztérium, valamint a Földművelésügyi Minisztérium közösen szervezett rendezvényt ebből az alkalomból, amelynek során kecseget telepítettek a Duna fővárosi szakaszán. A komoly érdeklődés közepette lezajlott sikeres halkihelyezést dr. Bitay Márton állami földekért felelős államtitkár nyitotta meg ünnepélyes keretek között.

Mivel egyes rendszeresen hasznosított őshonos halfajok állománya országos szinten jelentősen lecsökkent – és ezek közé tartozik a kecsege is –, az esetükben a jogszabályban rögzített, országosan általános foghatóságot meg kellett szüntetni. Ennek ellenére nem váltak védetté ezek a fajok, hiszen helyi szinten engedélyezheti a fogásukat a halgazdálkodási hatóság, ha igazolható, hogy a hasznosítást fenntartható módon elviseli a helyi állomány, és ha a halgazdálkodásra jogosult telepítéssel is tesz az állomány megóvásáért, fejlesztéséért. Ennek megfelelően, ha e fajok állományát helyi szinten sikerül megerősíteni, akkor ismét foghatóak lehetnek.

Ennek a távlati célnak az eléréséhez elsősorban az e fajok hasznosításából bevételt remélő halgazdálkodásra jogosultak befektetése szükséges. Ehhez ad segítséget és egyben erre jó példa a Földművelésügyi Minisztérium által indított program, ami a Nemzetközi Duna-napon végrehajtott halkihelyezést is lehetővé tette. A kecsegetelepítések esetében törzsállomány kialakítása az elsődleges cél a Dunában és a Tiszában még meglévő természetes élőhelyeiken.

A kihelyezett halakat a Nemzeti Agrárkutatási és Innovációs Központ szarvasi Halászati Kutatóintézete (HAKI) biztosította az FM „Állami halgazdálkodási feladatok támogatása” című fejezeti kezelésű előirányzatából támogatott projekt révén, ami jó példa a halgazdálkodásból származó állami bevétel visszaforgatására az ágazatba.

A program magába foglalta a kecsege és a szintén nem fogható státuszú széles kárász állományainak felmérését, az anyaállományok begyűjtését, a mesterséges szaporítási és előnevelési technológia kidolgozását, az érintett fajok országos fajmegőrzési tervének

Ilyen kecsegepéldányokat telepítettek a Dunába

kidolgozását és végül az így előállított halak telepítését. A telepítések 2016. március 1. óta zajlanak. A széles kárász esetében a 25-35 g-os, 8-12 cm-es egyedek a császártöltési Vörös-mocsárba és a Fekete-víz nevű, rekonstruált hortobágyi mocsárba kerültek, ahol még nincs vagy csak minimális mértékben megtalálható az inváziós ezüstkárász. A későbbiekben e széleskárász-törzsállományok biztosítanak tenyésanyagot az egyéb természetes vizekbe való telepítésekhez, miután kellő mértékben meggyérítették az inváziós ezüstkárászokat. A kecsege telepítése az e halat különösen veszélyeztető kárakatoná-állományok jelenlétének figyelembe vételével zajlott. A tavaszi telepítések az itt telelő kárakatonák jellemző tartózkodási helyeitől távolabb történtek, a többi kecsege

pedig a kárakatonák vonulási időszaka után került a folyókba.

A Nemzetközi Duna-napon mintegy 6 mázsa átlagosan 400 g-os kecsege került a Dunába. A program nyári ütemében 2016. június 30-án Dunabogdánynál szintén 6 mázsa, 2016. július 1-jén pedig Ercsinél és Dunaújvárosnál összesen 7 mázsa kecseget helyeztek ki a HAKI szakemberei. A kecsegetelepítések utolsó részét kora ősszel fogják teljesíteni további mintegy 1,5 tonna hal kihelyezésével. Korábban a Tiszába Kisköre és Mindszent térségében több mint 2 tonna, a Dunába pedig Baja és Kalocsa térségében csaknem 1,5 tonna kecsege került. Összesen több mint 6 tonna kecseget helyeztek ki, aminek a bruttó értéke több mint 25 millió forint. A kihelyezett kecsegék egy részét haljellel látták el annak érdekében, hogy a halak növekedésére, vándorlására vonatkozó információhoz jussanak a kutatók.

Ha valaki jelölt kecseget fogna, őt kérjük, hogy kíméletes visszahelyezése előtt jegyezze fel a haljel számát, és lehetőség szerint mérje meg a hal tömegét és hosszát. Ezeket az adatokat és a fogás helyét (fkm vagy GPS-koordináták) az alábbi elérhetőségek egyikére juttassa el: Dr. Józsa Vilmos (HAKI), telefon: 06-30-565-7366, e-mail: jozsav@haki.hu. Az adatközlőket a Földművelésügyi Minisztérium ajándékkönyvvel kívánja jutalmazni.

**CSÖRGITS GÁBOR
UDVARI ZSOLT**

Földművelésügyi Minisztérium
Horgászati és Halgazdálkodási Főosztály

Magyar Haltermelők és Halászati Vízterület-hasznosítók Szövetsége
a Horgászati és Halgazdálkodási Főosztályhoz tartozó szervezet

1135 Budapest, Szénelvő u. 8. Post./2.
Tel: +36 1 2142443 Fax: +36 1 2142443 E-mail: info@mahal.hu Web: www.mahal.hu

A MAHAL és a Balatoni Halgazdálkodási Nonprofit Zrt.
közösen rendezi meg a

MAHAL 42. Országos Halfőző Versenyt

Helyszín: **TIHANY**, a Komp kikötő mellett
Időpont: **2016. augusztus 27. szombat**

VERSENY KATEGÓRIÁK:

1. Dunai jellegű halászlé	4. Egyéb halétel / kivéve: afrikai harcra és vegyes haltál
2. Tisza-Körösri jellegű halászlé	5. Vegyes haltál
3. Afrikai harcra különlegességek	

EGY VERSENYZŐ MAXIMUM 2 KATEGÓRIÁBAN KÉSZÍTHET ÉTELT.

Támogatóink:

